



PRIMORSKI DNEVNIK

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE SVOBODNEGA TRŽAŠKEGA OZEMLJA

Leto IV - Cena 10 lir - 5 jugolir - 2.50 din

TRST torek 13. julija 1948

NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE
UREDNIŠTVO:
Ulica Montecchi št. 6 - III nadstr. (pri Sv. Jakobu)
Tel. št. 93-808
UPRAVA
pa se nahaja začasno v ulici S. Francesco št. 20
Spedizione in abbon. postale
Postnina plačana v gotovini
Štev. 947

Na sinočnjem veličastnem zborovanju na trgu Perugino so deset tisoči našega delovnega ljudstva odločno odgovorili na aretacijo sindikalnih voditeljev

DOVOLJ JE KRŠENJA OSNOVNIH PRAVIC NAŠEGA DELAVSTVA!

Proč s fašističnimi paragrafi kazenskega zakona!

Sinoči so na trgu Perugino deset tisoč tržaških delavcev odgovorili na najnovejši poskus vojaške uprave, ki je z aretacijo sindikalnih predstavnikov tako grobo prekršila sindikalne pravice tržaškega delovnega ljudstva. Sinočnje zborovanje je bilo brez dvoma največje po prvem maju in naše delavstvo je tudi sinoči ponovno dokazalo svojo neomajno zaupanje v svoje razredne sindikate, ki ga vodijo že tri leta v težkem boju za izvojevanje vseh gospodarskih, socialnih in političnih pravic.

Takoj ob otvoritvi velikega sindikalnega zborovanja je dobil besedo tov. Hreščak Ivan, ki je v kratkem orisual nastali položaj po dogodkih in ladjedelnici Sv. Marka in po klavnem poizkusu stavke s strani delodajalcev, ki so hoteli tako ustvariti novo rasiščno mejo med slovenskimi in italijanskimi delavci našega mesta.

Postuli so se parole, ki so jo uporabili 20. in 21. leta fašisti, ko so pedzali slovenske narodne domove, šole, prosvetna društva in knjižnice. Toda to jim ni uspelo, ker je v našem ljudstvu globoko vkoreninjeno bratstvo med tu živčima narodoma in ker je vsem jasno — edino le fašistom ne — da in slovenski živelj v Trstu pravico govoriti in pisati v slovensčini, kar je posledica krvave in težke borbe proti fašizmu in nacizmu.

Toda k tej akciji, ki jo niso pripravljali samo voditelji Delavske zbornice, je morala slediti še druga in obsejnejša pomena. To akcijo smo poizkusili te dni, ko so aretirali in postavili pred sodišče člane treh tovarniških odborov. Hoteli so z enim zamahom uničiti vso udarno moč Enotnih sindikatov, jih pustiti brez delavstva in voditeljev in tako spremeniti tržaško delavstvo v čredo, ki naj bi postala voljna za vse imperialistične želje.

Za tovaršem Hreščakom Ivanom je govoril predsednik Enotnih sindikatov tov. Desradri, ki je omenil začetek delodajalcev in imperialistične ofenzive proti Enotnim sindikatom in poudaril, da delavstvo ni moglo dopustiti provokacije z brisanjem dvojezičnih napisov v ladjedelnici Sv. Marka, ker tej provokaciji bi sledila velika protislovenska akcija fašističnega kova. Zaradi tega so odgovorili provokatorjem, ki so imenujevali Italijane, in terjem, ki je imenujevali Slovence, ki niso Italijani.

Zaradi tega je sledil odpuščajahri in Dapretta in aretacija 17 tovaršev iz tovarniških odborov. S temi svojimi manevri so hoteli uničiti Enotne sindikate, ki se že

začeli podtalno spietkariti, da jim bi uspelo sedaj, kar jim je spodletelo januarja meseca. Tako so se začeli vrstiti odpusti za odpusti. Istotako pa se je začela akcija Enotnih sindikatov, ki so stopnjevali svojo borbo za zaporo nad odpusti. Budnost Enotnih sindikatov ni bila všeč tem ljudem, ki so s strahom opazili, da je o njihovi politiki ves svet obveščen.

Zaradi tega jim ni preostajalo drugega, kot da skušajo postaviti izven zakona Enotne sindikate in odvrtiti pozornost delavskega razreda iz aktualnih problemov na spor med V. U. in Zvezo Enotnih sindikatov. Vrhunec te protidelavske akcije je nastal, ko je policija aretirala 17 tovaršev, vključno s se na paragrafe 502, 503 in 505 fašističnega italijanskega zakonika. Te paragrafe je uvedla fašistična vlada, da bi zavarovala interese delodajalcev proti vsakemu nasprotne mu poizkusu delavstva. Prav ti paragrafi so imeli namen v fašistični Italiji, popolnoma uničiti vse sindikalne organizacije.

Da dosežemo svoj cilj, pa so si zadali nalogo, da onemogočijo delovanje razrednih sindikatov. Toda tudi to jim je spodletelo. Aretirali so tovarše iz tovarniških odborov in so čakali, da nastopi velika splošna stavka. Veliko razočaranje jih je doletelo, ko jim se niso uresničile želje in načrti. Celo provokaterje so pošiljali okrog, da napovedujejo stavko.

Mi pa se bomo posluževali tistih metod borbe, ki jih bomo imeli za

uporabljive, da razkinkamo in porazimo vse njihove najostudnejše manevre.

Nato je tov. Desradri prečital pismo, ki ga je poslala V. U. Zvezi Enotnih sindikatov, (in ki smo ga že objavili v našem listu) kot odgovor na zahtevo izpusta aretiranih tovaršev.

Zaradi vseh teh protidelavskih poizkusov mora delavski razred enotno in kompaktno stopiti v borbo za svoje ogrožene pravice in interese.

«Trenutek je zelo resen: ali se bomo borili kot delavski razred, prednjačilo demokratičnega pokreta v obrambi svobode in pravic, ali pa bomo postali izkoriščani in teptani čreda. Reakcionarni tisk se te dni veseli in ravno tako Delavska zbornica, ker si mislijo, da so delavske mo-

čice zapustile svoje voditelje zaradi ostre diskusije v oserju komunistične partije. Delavski razred je danes dovolj jasno dokazal svojo zaupanje v svoje voditelje, svojo socialistično internacionalistično zavest, proti vsaki obožbi nacionalizma.

S tem velikim zborovanjem so slovenski in italijanski delavci Trsta dokazali, da so ostali zvesti svojim načelom, katerim sledijo že desetletja.

Ob velikanskem navdušenju večinskega množice, ki je napolnila trg, se je tako zaključilo to zborovanje, ki opozarja vsakega ameatarija in vsakega agenta imperialistov, da je tržaško delavstvo odločno na braniku svojih pravic, svobode in življenjskih interesov.

Proces proti vohunom in teroristom v Zagrebu

BEograd 12. (Tanjug) — Danes se je začel pred vrhovnim sodiščem LR Hrvatske proces proti 50 članom terorističnih in vohunskih skupin, ki so bile aretirane takoj ob prehodu meje.

Da sedaj nekaznovani vojni zločinci Ante Pavelić, Božidar Karan in dr. Krunoslav Draganović ter drugi iz četniško-mačkovske emigracije so s pomočjo tuje obveščevalne službe začeli v začetku leta 1947 sistematično organizirati pošiljanje špijskono terorističnih skupin v Jugoslavijo. Pošiljali so jih po ilegalnih kanalih v skupinah, oborožene z lažjim orožjem in opremljene z vohunskimi radijskimi postajami ter drugim materialom za vohunsko teroristično delo proti Jugoslaviji.

Organi državne varnosti so pričeli na sled temu delovanju od vsega začetka. Vse skupine in posamečinci so takoj ob prihodu v državo bili aretirani in jim ni uspelo izbežati niti ene od svojih namer. Obtoženci so prišli v Jugoslavijo v 19 skupinah. Zadnji je prišel 3. t. m. Kavan Božidar in bil istega dne aretirani.

Na zatožni klopi je 50 obtoženec, Glavni obtoženec je Ljubo Miloš, vojni zločinec in poveljnik ustaških koncentracijskih taborišč v Jasenovcu in Lepoglavi. Med ostalimi obtoženci so nekateri znani ustaški vojni zločinci, ki so po vojni ubežali v inozemstvo.

Obtožnica poudarja, da so obtoženci izvršili vrsto zločinov proti civilnemu prebivalstvu.

«Pravda» ostro kritizira vojnouhujskaško politiko v ZDA

MOSKVA, 12. — «Pravda» je danes objavila članek, ki komentira odklonilni odgovor ZDA na protestno noto Sovjetske zveze glede vojnouhujske politike vladnih krogov ZDA.

Ameriški odgovor, piše «Pravda», je logični rezultat vse ameriške politike, ki hoče ustvariti v notranjosti in zunanosti države vojno psihozo in tako navezati še bolj na svoje provokatorske voze nekatere satelitske države. ZDA se še vedno sklicujejo na svobodo tiska in mišljenja, kar v resnici ne obstaja v Ameriki, toda pri tem pozabljajo dejstvo, da je glavna skupščina OZN ostro obsodila vsakršno vojnouhujsko propagando.

ZDA ščuvajo tudi vse reakcionarni tisk na stopnjevanje protijudske in vojnouhujske propagande. «Pravda» zaključuje svoj članek s tem, da opozarja ZDA na posledice njene propagande.

Danes jutraj je pričelo s stavko 6000 delavcev avtomobilske tovarne Isotta Fraschini, ker se niso mogli prebiti v zaporu kakor na svojih domovih.

Novi stavke v Italiji

RIM, 12. — V sredo se bodo začela med predstavniki CGIL in Confindustrie pogajanja za rešitev problema brezposelnosti ter za dvig mezdne vrednosti.

V tem času pa se nadaljuje stavka uslužbenecv petrolejskih distilnic in uslužbenecv plinske industrije. Če bodo delodajalci vztrajali na svojih položajih, bodo uslužbeneci plinske industrije popolnoma ustavili dobavo plina. Tu delavci metanske industrije so iz solidarnosti pripravljeno stopiti v najkrajšnem času v stavko.

Danes jutraj je pričelo s stavko 6000 delavcev avtomobilske tovarne Isotta Fraschini, ker se niso mogli prebiti v zaporu kakor na svojih domovih.

Decisioni della maggioranza dei membri del CC del PC del Terr. di Trieste

Ieri sera, 12 luglio 1948 si è riunito il CC. Su 33 membri sono presenti 17. Assenti per forza maggiore il comp. D'Este Bruno, in prigione ed il comp. Solieri Ermanno a Zagabria, e come tali impossibilitati a partecipare di persona alla riunione. Assenti giustificati 15; assenti giustificati uno. Quindi il CC si è riunito col numero legale dei membri ed ha preso le seguenti decisioni all'unanimità dei presenti:

1) Il CC. del P.C. del Territorio di Trieste nella sua seduta straordinaria del 12.VII.1948 visti gli avvenimenti sorti in seguito alla dichiarazione dell'Ufficio Informazioni dei Partiti comunisti, tenuti presenti gli antefatti alla riunione e cioè:

1) L'opera frazionistica compiuta da elementi capeggiati da Vidali al preciso scopo di spezzare l'unità del movimento democratico locale e spezzare tutti i suoi legami con la Jugoslavia, indirizzandolo quindi verso l'Italia.

2) Il manifesto intento dei frazionisti di guadagnare il maggior tempo possibile allo scopo di impedire una chiarificazione e quindi aumentare la scissione; perciò sistematico sabotaggio delle riunioni del C.E. inventandosi il terrore che neppure nella zona B come giustificazione per la mancata partecipazione alle riunioni del C.E. stesso e per costringere a riunioni in cui dei membri sono presenti per delega — così da impedire una loro attiva partecipazione nella risoluzione dei problemi pendenti.

3) L'evidente disegno di non andare alla riunione del CC. fin tanto che non si sarebbero estromessi alcuni membri dello stesso allo scopo di assicurare alla mozione Vidali la maggioranza.

4) Il netto rifiuto di accedere alla soluzione proposta da Babic — e cioè: a) Babic, Ursic e Vidali rassegnano le dimissioni da ogni funzione politica; b) segretario diventa Jaksetich Giorgio, segretario org. Beltram Julij oppure segretario Gasparini Leopoldo e segretario org. Bernethich Maria; c) cessa la discussione pubblica sulla dichiarazione dell'Ufficio Informazioni in quanto il Partito in linea generale si è già espresso. La dichiarazione forma per l'avanti oggetto di studio e di elevazione ideologica in seno al nostro Partito nonché mezzo di critica e di autocritica per errori e deviazioni riscontrati nel nostro Partito in base a taluni errori e deviazioni denunciati dalla dichiarazione dell'Ufficio Informazioni — rifiuto che significa precisa volontà di impedire qualsiasi soluzione atta a salvaguardare gli interessi generali e l'unità del nostro Partito e del movimento democratico locale.

5) La pronunciata campagna antifjugoslava a antislovena, elemento fondamentale nei tentativi di rottura del Fronte popolare specialmente nei suoi riflessi futuri, come uno degli aspetti della politica frazionista;

decide

a) l'espulsione dal C.C. e dal Partito di Vittorio Vidali quale organizzatore del movimento frazionista e delle provocazioni che hanno portato il movimento democratico locale in così grave crisi;

b) l'espulsione di Zidar Ferdinando dal Partito, per indegnità;

c) di richiamare all'ordine con un bassimo severo il direttore dell'organo del P.C. del Territorio di Trieste «Il Lavoratore» comp. Gasparini Leopoldo per l'atteggiamento avuto da «Il Lavoratore» in que-

SKLEPI VEČINE ČLANOV CK KOMUNISTIČNE PARTIJE TRŽAŠKEGA OZEMLJA

Sinoči 12. julija 1948 se je sestel Centralni komitet komunistične partije za Tržaško ozemlje. Od 33 članov je bilo navzočih 17. Odstotno po višji sili tovariša D'Este Bruno, ki je v zaporu, in tov. Solieri Ermanno, ki je v Zagrebu; ki nista torej mogla osebno prisostvovati seji. Neopravičeno odsotnih 15; opravičeno odsoten 1. Centralni komitet se je torej sestel z legalnim številom članov in vsi navzoči so soglasno sprejeli sledeče sklepe:

Centralni komitet komunistične partije Tržaškega ozemlja je na svoji izredni seji od 12. VII. 1948, po preteku dogodkov, ki so se vršili po objavi izjave Informbiroja komunističnih partij in na podlagi dejstev, ki so se odigrali pred sejo, in sicer:

1) frakcijskega delovanja, ki so ga izvršili ljudje pod vodstvom Vidali v jasnim ciljem, da razvijejo enotnost tukajšnjega demokratičnega gibanja in pretržejo vse vezi z Jugoslavijo in se tako usmerijo k Italiji;

2) odkritega namena frakcijskega, da pridobijo čim bolj na čelu, da se tako prepreči razčiščenje in torej s tem poveča razkor; zaradi česar sistematično sabotira seji Izvršilnega komiteta ter banalizirano teorijo, ki naj bi vladal v coni B — kot opravilo za nepripranost na sejah CK in se tako izsililo seje, ker se nekateri člani prisotni samo po pooblastilu — tako da se prepreči njihova udeležba pri reševanju potrebnih vprašanj;

3) očitnega nameta, da se ne gre na sejo CK, dokler ne bi bili izločeni nekateri največji člani z namenom, da se zagotovijo arezoluciji Vidali večina;

4) jasne odklonitve, da se pristopi k rešitvi, ki jo je predložil Babic, in sicer: a) Babic, Ursic in Vidali podajo ostavko na vsako politično funkcijo; b) sekretar postane Jaksetich Giorgio, org. sekretar Beltram Julij ali pa sekretar Gasparini Leopoldo in org. sekretar Bernethich Maria; c) da se preneha vsaka javna diskusija o izjavi Informbiroja, ki naj odsej služi kot študijsko gradivo in sredstvo za kritično izražanje v okviru naše Partije, kakor tudi sredstvo za kritično izražanje v pogledu napak in odklonov, ki smo jih ugotovili v naši Partiji na osnovi nekih napak in odklonov, ki jih je prikazala javna Informbiroja, odklonitev, ki pomeni jasen namen, da se prepreči katera koli rešitev, ki naj zaščiti splošne interese naše Partije in tukajšnjega demokratičnega gibanja;

5) dejstvo izrazite protijugoslovenske in protislovenske kampanje, ki je osnovni element za razbijanje Ljudske fronte posebno v perspektivi bodočnosti;

sklene:

a) da se izključi iz CK in iz Partije Vidali Vittorio kot organizator frakcijskega gibanja ter provokacij, ki so dovele tukajšnje demokratično gibanje v tako težko krizo;

b) da izključi iz Partije Zidar Ferdinando zaradi svojega protipartijskega delovanja;

c) da se da tovarišu Gaspariniu Leopoldu, direktorju lista «Il

Lavoratore», glasila KP, strogi ukor zaradi nepravilnega ponašanja tega lista. CK ne more dovoliti, da bi njegovo glasilno imelo drugoeno linijo od večine CK samega in opozarja vse člane Partije, ki delujejo pri listu «Il Lavoratore», da se strogo držijo teh navodil CK;

d) Mestni komitet Partije za Trst v svoji sedanjih funkciji ostane na tem mestu še nadalje, a tov. Boris Mrak postane pol. sekretar. CK razveljavlja mandat tov. Marije Bernethich, ki ga je dobila od Izvršilnega komiteta, da vodi še nadalje v imenu tega komiteta Mestni komitet za Trst;

e) da naslovi na prebivalstvo sledeči proglas:

Skupina frakcijskega je uspela z izkoriščanjem parole «za informbijski biro» ali «proti Informbijskemu biroju» povzročiti v zadnjih dneh teško krizo K. P. Tržaškega ozemlja, v tej avanturistični demokratičnega gibanja in s tem v vsedemokratičnem gibanju. Resnišni cilj, ki so si jih v svoji politiki dale frakcijske, pa so: 1. postopno trganje vseh vezi z Jugoslavijo, 2) ometati kar se da vpliv napredne in demokratične Jugoslavije med prebivalstvom v tej coni, 3) prirekanje kot posledico neizogibnost in nujnost nasilnostve izključitve na Italijo, 4) navezati vse svoje delovanje na vse ostale revizijske, ne sile, da se priključi Trst k Italiji. Gre torej pri nas predvsem za razbitje fronte med Italijani in Sloveni, za razbitje povezave med cono A in cono B, za likvidacijo ISAU, Enotnih sindikatov in drugih množičnih organizacij, kar je predpogo za vsako revizijsko politiko, politiko na škodo mesta Trsta. Trst, v katerem vladajo izredni zakoni, bi bil dodeljen Italiji, kajti za imperialista je naš položaj izreden in s tem bi spremenili naše mesto v vojaško kolonijo v okviru italijanske države.

Pozivamo zaradi tega vse komuniste, vse demokrate in vse delovno ljudstvo, da se uprejo tej politiki in razkrinkujejo njene namene. Potrebno je, da okrepimo enotnost tukajšnje Demokratične fronte na osnovi borbe za spoštovanje mirovne pogodbe in demokratizacije javnega življenja na osnovi programa, ki smo ga doslej razvijali, kar je predpogo za katero koli nadaljnjo udrutitev tukajšnjih demokratičnih sil.

Z lažnimi proglašji skušajo zmešati pojme v ljudskih množicah. Prikazujejo vse tiste, ki nadaljujejo po politiko KP Tržaškega ozemlja kot sovražnike internacionalizma, kot nacionaliste. Naše parole so: ohranitev in okrepitev enotnosti demokratičnega gibanja, uresničenje programa, ki ga je izdelal in odobril kongres KP leta 1947, razčiščevalna akcija nasproti vsem elementom v dobri veri, ki so se pustili zavesti na podlagi lažnih in demagoških parol.

Naprej v borbo za enotnost demokratičnih sil podedajemo in meša, z bratsko in nesebično pomočjo demokratičnih sil nove Jugoslavije in Italije; naprej v borbo v okviru svetovne demokratične fronte, ki jo vodi Sovjetska zveza in njen glavni vodja generalisim Stalin za resnični internacionalizem.

Pozivamo vse člane ter partijske organizacije, da se še bolj združijo okrog CK ter borijo za enotnost Partije s tem, da izločijo vse frakcijske, vse provokatorje ter protipartijske elemente.

Naj živi KP Tržaškega ozemlja!

Naj živi enotnost demokratičnih sil pod vodstvom KP!

CK KP TRŽAŠKEGA OZEMLJA

Končno se na podlagi sklepa Centralnega komiteta tov. Rudin Ursic, takoj odzema vsaka funkcija v partiji in torej v Centralnem komitetu ter se proti njemu udele preiskava, ki jo bo vodila komisija, ki jo bo imenoval Centralni komitet.

